

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

คู่มือปฏิบัติงาน

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ ฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา มีรายละเอียดกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้อธิบายถึงขอบข่ายภารกิจของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ได้แก่ งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา งานส่งเสริมพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานติดตามตรวจสอบและประเมินผลการวัดและประเมินผลการศึกษา และงานทดสอบทางการศึกษา โดยคู่มือฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์กับศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และเครือข่ายทางวิชาการ ที่ร่วมปฏิบัติงานได้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และประสานความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา ต่อไป

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

สารบัญ

หน้า

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	๑
การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา.....	๑
การประเมินระดับชั้นเรียน.....	๒
การประเมินระดับสถานศึกษา.....	๒
การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา.....	๒
การประเมินระดับชาติ.....	๒
การสนับสนุนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	๓
บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา.....	๔
ภาระงานของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา.....	๕
ขอบข่ายภารกิจกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา	
๑. งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา.....	๗
๒. งานส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา.....	๘
๓. งานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การวัดและประเมินผลการศึกษา.....	๙
๔. งานทดสอบทางการศึกษา.....	๙
➢ การประเมินคุณภาพทางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยข้อสอบมาตรฐานกลาง.....	๙
➢ การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๑๐
➢ การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓.....	๑๒
➢ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET).....	๑๔
➢ การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA)	๑๕
ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา.....	๑๗
ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา.....	๒๐
ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับชาติ.....	๒๓
แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙).....	๒๙
เอกสารอ้างอิง.....	๓๑
คณะทำงาน.....	๓๒

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถามการระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้อื่นๆ การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้อื่นๆกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้

จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้ออกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา

การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคม และรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใน ๔ ระดับ ได้แก่ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินระดับชั้นเรียน

เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชา/กิจกรรมที่ตนสอน ในการประเมินเพื่อการพัฒนา ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถาม การสังเกตการตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติผลงาน การแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อดูว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องการประเมินเพื่อตัดสินเป็นการตรวจสอบ ณ จุดที่กำหนด แล้วตัดสินว่าผู้เรียนมีผลอันเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนนของหน่วยการเรียนรู้ หรือของการประเมินผลกลางภาค หรือปลายภาคตามรูปแบบการประเมินที่สถานศึกษา กำหนดผลการประเมินนอกจากจะให้เป็นคะแนนหรือระดับผลการเรียนแก่ผู้เรียนแล้ว ต้องนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย

การประเมินระดับสถานศึกษา

เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การอนุมัติผลการเรียน การตัดสินการเลื่อนชั้นเรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็น

ภาวะความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้เรียนที่พิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง อันเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

การสนับสนุนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีบทบาทหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา ดังนี้

๑. การจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา
๒. การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และการเทียบโอนผลการเรียน
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๔. การส่งเสริมให้ครู บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนความเข้าใจในเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน หรือการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น
๕. การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือ บริหารจัดการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ
๖. การให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา
๗. การประเมินคุณภาพผู้เรียนที่ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดและระดับชาติ
๘. ประสานให้มีการดำเนินการสอนซ่อมเสริมในภาคฤดูร้อนเพื่อแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียน

บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๒ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาให้กับศึกษานิเทศก์ โดยมีหน้าที่ในการส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษาให้กับผู้บริหาร ครู ได้มีวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลในสถานศึกษา จัดหาและบริการเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาแก่สถานศึกษา ได้เลือกใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ พัฒนาค้นคว้าข้อสอบมาตรฐานการศึกษา จัดทำโปรแกรมเก็บข้อมูลศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหา การวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา ดำเนินการจัดสอบทางการศึกษาโดยกำหนดแนวทางในการทดสอบทางการศึกษา ให้สอดคล้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติกำหนด ประสานความร่วมมือกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการทดสอบทางการศึกษาและให้บริการสอบวัดความรู้ ความสามารถให้กับนักเรียน จัดทำรายงานผลการทดสอบและประเมินผลการศึกษาเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปปรับปรุงพัฒนา ดำเนินการส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ทุกภาคส่วนมีความพึงพอใจโดยยึดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ภาระงานของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนี้

๑. นางสาวปรีญา สุทธิโคตร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวัดและประเมินผลศึกษามีหน้าที่และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ๑) บริหารงานตามภารกิจของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๒) งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๓) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองโดยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - ๔) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
 - ๕) รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - ๖) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - ๗) งานประสานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๔ และ ๖ อำเภอพรรณานิคม
 - ๘) รับผิดชอบงานโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวัดและประเมินผลดังนี้
 - ❖ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET
 - ❖ โครงการทดสอบโดยใช้ข้อสอบปลายปี

- ❖ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ❖ โครงการพัฒนาระบบงานทะเบียนการวัดผลโปรแกรม SchoolMis
- ❖ โครงการพัฒนาคลังข้อสอบ
- ❖ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

๒. นายนิวัฒน์ สิ้นไชย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ๑) งานส่งเสริมพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๒) ศึกษาวិเคราะห์ รวบรวมเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล
- ๔) บริการเครื่องมือและประเมินผลทางการศึกษาแก่สถานศึกษา
- ๕) งานติดตามตรวจสอบ การวัดและประเมินผลการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา
- ๖) จัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบและประเมินผล
- ๗) รับผิดชอบกลุ่มสาระรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ๘) งานประสานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๑๓ อำเภอสว่างแดนดิน
- ๙) รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวัดและประเมินผล ดังนี้
 - ❖ โครงการประเมินผลการอ่านขั้นประถมศึกษปีที่ ๑
 - ❖ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ❖ โครงการพัฒนาคลังข้อสอบ
 - ❖ โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA)
 - ❖ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

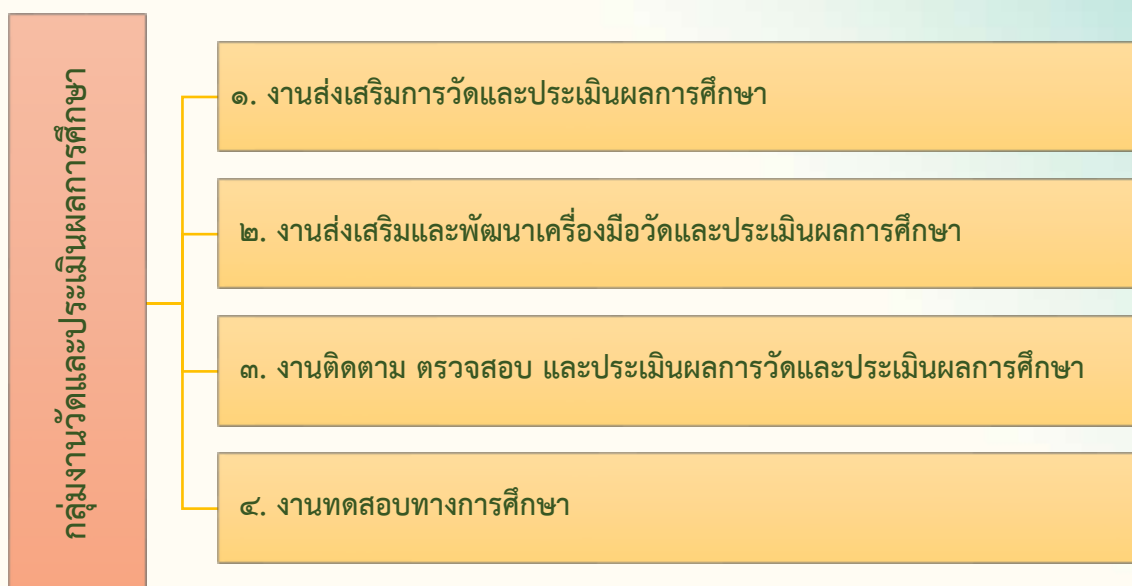
๓. นางสาวสุพัตรา ปรีชาเสถียร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ๑) งานส่งเสริมพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๒) ศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล
- ๔) บริการเครื่องมือและประเมินผลทางการศึกษาแก่สถานศึกษา
- ๕) งานติดตามตรวจสอบ การวัดและประเมินผลการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา
- ๖) จัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบและประเมินผล
- ๗) รับผิดชอบกลุ่มสาระรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ๘) งานประสานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๓ อำเภอพรรณานิคม
- ๙) รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวัดและประเมินผลดังนี้

- ❖ โครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ NT
- ❖ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ❖ โครงการพัฒนาคลังข้อสอบ
- ❖ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

ขอบข่ายภารกิจกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

ที่มา: คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่ม นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา ไว้ดังนี้

๑. งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดผล และประเมินผล การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
๒. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูให้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลใน สถานศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๓. ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ วิธีการในการพัฒนาแนวทางการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษา ทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
๔. จัดทำคู่มือการวัดผลเทียบโอนผลการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. ครูและบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้ง การวัดผลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
๒. การวัดผลและประเมินผลสอดคล้องตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน
๓. ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล และนำผลการวัดและ ประเมินผลไปพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. งานส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. รวบรวมเครื่องมือการวัดและประเมินผลการศึกษา
๒. ศึกษาวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีผู้จัดทำแล้ว คัดเลือกให้ เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
๓. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมด้านต่อไปนี้

- ๓.๑ เครื่องมือวัดและประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ
- ๓.๒ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๓ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
- ๓.๔ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ๓.๕ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการเขียน

สื่อความ

๔. บริการเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาแก่สถานศึกษา

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

มีคลังเครื่องมือวัดและประเมินผลระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. งานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การวัดและประเมินผลการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ แนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา
๒. ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา
๓. จัดทำรายงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา
๔. เผยแพร่ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สถานศึกษามีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาที่ถูกต้อง และมีคุณภาพ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. งานทดสอบทางการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับระบบ วิธีการ เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
๒. วางแผนการทดสอบทางการศึกษา ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. กำหนดแนวทางในการทดสอบทางการศึกษา ให้สอดคล้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติกำหนด
๔. ประสานความร่วมมือกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
๕. ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาและให้บริการสอบวัดความรู้ ความสามารถให้กับนักเรียน
๖. พัฒนาค้างข้อสอบมาตรฐานการศึกษา
๗. จัดสร้างโปรแกรมเก็บข้อมูลคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

มีคลังข้อสอบมาตรฐานการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีข้อมูลคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

➤ การประเมินคุณภาพทางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยข้อสอบมาตรฐานกลาง

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบโดยกำหนดแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลให้สถานศึกษาโดยใช้ข้อสอบกลาง ตามแนวทางการเลือกใช้ ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ ๓ แนวทาง คือ ๑) ข้อสอบของ สถานศึกษาเอง ๒) ข้อสอบของสถานศึกษาอื่น และ ๓) ข้อสอบที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำคะแนนไปเป็นส่วนในการตัดสินผลการเรียนของการสอบปลายปี ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒, ๔, ๕ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑, ๒ ให้ใช้ข้อสอบกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

แนวปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. ชี้แจงประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเกี่ยวกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องแนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบ ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน
๒. ช่วยเหลือสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างข้อสอบแบบเขียนตอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายเช่นการอบรมเชิงปฏิบัติการการชี้แจงความรู้การทำเอกสารสื่อนิเทศการนิเทศ เป็นต้น

๓. พัฒนาค้างข้อสอบตามมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตร ทั้งเครื่องมือประเมินภาคความรู้ ในลักษณะของข้อสอบแบบเลือกตอบ และข้อสอบแบบเขียนต่อ ให้บริการแก่สถานศึกษาที่ไม่สามารถสร้างเครื่องมือเองได้

๔. กำกับติดตามการใช้ข้อสอบ ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษา ตามประกาศแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีมาตรฐานและที่น่าเชื่อถือ

๕. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการใช้ข้อสอบ ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

➤ การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทราบถึงความสามารถในการอ่านออกเสียงและอ่านรู้เรื่องของตนเอง รวมทั้งครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีข้อมูลจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านออกเสียงและอ่านรู้เรื่องของผู้เรียนแต่ละคน ใช้ในการวางแผนเสริมจุดเด่นและพัฒนาจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งเน้นย้ำให้โรงเรียนปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษามีเครื่องมือที่มีคุณภาพได้มาตรฐานในการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ทั้งในเรื่องการอ่านออกเสียง และการอ่านรู้เรื่อง เพื่อให้ครูผู้สอนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนเป็นรายบุคคลนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

อ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัย ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยวิธีการอ่านออกเสียง

อ่านรู้เรื่อง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัย ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง สำหรับเด็ก (เป็นข้อความง่าย ๆ) จับใจความจากเรื่องที่อ่าน ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน บอกความหมายของเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่สำคัญที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน คาดคะเนจากเรื่องที่อ่าน สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล แผลความและสร้างสรรค์จากภาพ

แนวปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ มีหน้าที่เป็นศูนย์สอบมีภาระหน้าที่และบทบาทในการจัดสอบให้สถานศึกษาในสังกัด ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในเรื่องของการวางแผน การจัดสอบ การตัดสินใจ การบริหารจัดการ และความรับผิดชอบ เพื่อให้การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ๑) ประสานความร่วมมือและวางแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสอบ
- ๒) ดำเนินการจัดสอบให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน
- ๓) กำกับ ติดตามการดำเนินการสอบ

๔) รายงานผลการทดสอบ และเผยแพร่

ภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

ศูนย์สอบจะมีคณะกรรมการในการบริหารจัดการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนให้แก่สถานศึกษา ประกอบด้วย ประธานศูนย์สอบ คณะกรรมการระดับศูนย์สอบคณะกรรมการรับ-ส่งแบบทดสอบ เก็บรักษาแบบทดสอบ และเอกสารประกอบการสอบ และคณะกรรมการตรวจเยี่ยม โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ประธานศูนย์สอบ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นศูนย์สอบ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่เป็นศูนย์สอบ มีหน้าที่ ดังนี้

๑) ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยบริหารการจัดสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารการทดสอบ

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ และคณะกรรมการระดับสนามสอบ

๓) ควบคุม กำกับ ติดตามให้การดำเนินการบริหารจัดการสอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๔) พิจารณาตรวจสอบ สั่งการ ติดตามกรณีที่เกิดปัญหา

๒. คณะกรรมการระดับศูนย์สอบ คณะกรรมการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานวัดและประเมินผล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประธานศูนย์สอบ มีหน้าที่ ดังนี้

๑) ประสานงานการรับ-ส่งเครื่องมือ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์สอบและสนามสอบ

๒) กำกับ และติดตาม ให้สถานศึกษาส่งข้อมูลนักเรียน ในระบบ NT Access ให้ครบถ้วนและถูกต้อง ภายในวันและเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด

๓) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนักเรียน

๔) ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลนักเรียนที่มีสิทธิ์สอบผ่านระบบ NT Access

๕) ดูแลและประสานงานการนำส่งข้อมูลผู้มีสิทธิ์สอบ

๖) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ

๗) จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในระดับศูนย์สอบและระดับสนามสอบ

๘) ประสานงานการรับ-ส่งแบบทดสอบ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัน และเวลาที่กำหนด

๑๐) บริหารการจัดสอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๑๑) รับแบบบันทึกคะแนนการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนและเอกสารธุรการจากสนามสอบ

๑๒) ศูนย์สอบตรวจสอบคะแนนการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนส่งมาให้ศูนย์สอบ และยืนยันข้อมูลคะแนนที่สนามสอบส่งในระบบ NT Access

๑๓) จัดทำรายงานผลการทดสอบ ระดับศูนย์สอบ

๓. คณะกรรมการรับ-ส่งแบบทดสอบ เก็บรักษาแบบทดสอบ และเอกสารประกอบการสอบ มีหน้าที่ ดังนี้

๑) จัดเตรียมห้องมั่นคงหรือสถานที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อใช้ในการเก็บรักษาแบบทดสอบ

๒) ดูแล รักษาแบบทดสอบที่เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

๓) ควบคุม ดูแล กำกับกับการขนส่งแบบทดสอบจากศูนย์สอบไปยังสนามสอบ

๔. คณะกรรมการตรวจเยี่ยม มีหน้าที่ ดังนี้มีหน้าที่ กำกับ ติดตาม และตรวจเยี่ยม การดำเนินการ จัดสอบ ของคณะกรรมการเพื่อให้การดำเนินการจัดสอบเป็นไปตาม แนวปฏิบัติการจัดสอบและมาตรฐาน การทดสอบ

➤ การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ความสามารถพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการ ประเมินคุณภาพผู้เรียนนี้ เป็นความสามารถที่วิเคราะห์มาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้เรียน ว่าเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตาม มาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ เข้ารับการประเมิน รวมทั้งแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ที่กล่าวว่า ความสามารถพื้นฐานเปรียบเสมือนเครื่องมือในการเรียนรู้ เนื้อหาความรู้เชิงบูรณาการ โดยในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ระบุสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ ๓ ด้าน (๓Rs) ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกคนจากโรงเรียนในทุกสังกัด โดย ประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน ๒ ด้าน คือ ความสามารถด้านภาษาไทย และความสามารถด้าน คณิตศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถด้านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในยุค เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียน และกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสรุปความ สืบค้น แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง นำเสนออย่างสร้างสรรค์ ประเมินและตัดสินใจข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและรู้เท่า ทันสื่อ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในสังคม

ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตีความและแปลงจาก สถานการณ์ปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของชีวิตจริง (Problem in context) ให้เป็นปัญหาเชิง คณิตศาสตร์ (Mathematical problem) การใช้ทักษะการคิดคำนวณ การแก้ปัญหาการเชื่อมโยง การสื่อสาร และสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การคิดสร้างสรรค์ และการให้เหตุผลโดยอาศัยข้อเท็จจริง ความคิดรวบ ยอด หลักการหรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ มีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ประเมินและตัดสินใจอย่าง สมเหตุสมผลและสร้างสรรค์โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นพลเมืองดีของประชาคมโลก เพื่อ นำไปสู่การหาผลลัพธ์และการอธิบาย/คาดการณ์/พยากรณ์สถานการณ์ปัญหาหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ

แนวปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ มีหน้าที่เป็นศูนย์สอบมีภาระหน้าที่และ บทบาทในการจัดสอบให้สถานศึกษาในสังกัด ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการมาจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในเรื่องของการวางแผน การจัดสอบ การตัดสินใจ การบริหารจัดการ และความรับผิดชอบ เพื่อให้การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. ประสานความร่วมมือและวางแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสอบ

๒. ดำเนินการจัดสอบให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน
๓. กำกับ ติดตามการดำเนินการสอบ
๔. รายงานผลการทดสอบ และเผยแพร่

ภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

ศูนย์สอบจะมีคณะกรรมการในการบริหารจัดการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ให้แก่สถานศึกษา ประกอบด้วย ประธานศูนย์สอบ คณะกรรมการระดับศูนย์สอบ คณะกรรมการรับ-ส่ง แบบทดสอบ เก็บรักษาแบบทดสอบ และเอกสารประกอบการสอบ และคณะกรรมการตรวจเยี่ยม โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ประธานศูนย์สอบ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นศูนย์สอบ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่เป็นศูนย์สอบ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยบริหาร การจัดสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารการทดสอบ
- ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ และคณะกรรมการระดับสนามสอบ
- ๓) ควบคุม กำกับ ติดตามให้การดำเนินการบริหารจัดการจัดสอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๔) พิจารณาตรวจสอบ สั่งการ ติดตามกรณีที่เกิดปัญหา

๒. คณะกรรมการระดับศูนย์สอบ คณะกรรมการ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานวัดและ ประเมินผล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประธานศูนย์สอบ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) ประสานงานการรับ-ส่งเครื่องมือ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศูนย์สอบและสนามสอบ
- ๒) กำกับ และติดตาม ให้สถานศึกษาส่งข้อมูลนักเรียน ในระบบ NT Access ให้ครบถ้วนและ ถูกต้อง ภายในวันและเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด
- ๓) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนักเรียน
 - ๔) ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลนักเรียนที่มีสิทธิ์สอบผ่านระบบ NT Access
 - ๕) ดูแลและประสานงานการนำส่งข้อมูลผู้มีสิทธิ์สอบ
 - ๖) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ
 - ๗) จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในระดับศูนย์สอบและระดับสนามสอบ
 - ๘) ประสานงานการรับ-ส่งแบบทดสอบ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัน และเวลาที่กำหนด
 - ๑๐) บริหารการจัดสอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - ๑๑) รับแบบบันทึกคะแนนการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนและเอกสารธุรการ จากสนามสอบ
 - ๑๒) ศูนย์สอบตรวจสอบคะแนนการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนส่งมาให้ศูนย์ สอบ และยืนยันข้อมูลคะแนนที่สนามสอบส่งในระบบ NT Access
 - ๑๓) จัดทำรายงานผลการทดสอบ ระดับศูนย์สอบ

๓. คณะกรรมการรับ-ส่งแบบทดสอบ เก็บรักษาแบบทดสอบ และเอกสารประกอบการสอบ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดเตรียมห้องมั่นคงหรือสถานที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อใช้ในการเก็บรักษาแบบทดสอบ
- ๒) ดูแล รักษาแบบทดสอบที่เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย
- ๓) ควบคุม ดูแล กำกับกับการขนส่งแบบทดสอบจากศูนย์สอบไปยังสนามสอบ

๔. คณะกรรมการตรวจเยี่ยม มีหน้าที่ ดังนี้มีหน้าที่ กำกับ ติดตาม และตรวจเยี่ยม การดำเนินการ จัดสอบ ของคณะกรรมการเพื่อให้การดำเนินการจัดสอบเป็นไปตาม แนวปฏิบัติการจัดสอบและมาตรฐาน การทดสอบ

➤ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) เป็นองค์กรที่บริหารจัดการและ ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย พัฒนา และให้บริการทางการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทาง การศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความรู้ และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และนำผลการทดสอบไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบ การศึกษาตามหลัก สูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ของโรงเรียน ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติหรือนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น

แนวปฏิบัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒ มีหน้าที่เป็นศูนย์สอบมีภาระหน้าที่และ บทบาทในการจัดสอบให้สถานศึกษาในสังกัด ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการมาจากสถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ทั้งในเรื่องของการวางแผน การจัดสอบ การตัดสินใจ การ บริหารจัดการ และความรับผิดชอบ เพื่อให้การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๓ มีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. ประสานความร่วมมือและวางแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสอบ
๒. ดำเนินการจัดสอบให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน
๓. กำกับ ติดตามการดำเนินการสอบ
๔. รายงานผลการทดสอบ และเผยแพร่

ภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

๑. ประสานงานกับ สทศ. ดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติของ สทศ. โดยเฉพาะ การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ด้านมาตรฐานการ บริหารการทดสอบและบุคลากรด้านการทดสอบ

๒. กำกับและติดตามให้โรงเรียนในความรับผิดชอบของศูนย์สอบดำเนินการส่งข้อมูล โรงเรียนรายชื่อนักเรียนให้ครบถ้วนและถูกต้อง เป็นไปตามกำหนดการและแนวปฏิบัติที่ สทศ. กำหนด

๓. กำหนดสนามสอบโดยเลือกโรงเรียนในความรับผิดชอบของศูนย์สอบ และจัดห้องสอบในแต่ละสนามสอบให้ครบถ้วน ผ่านระบบ O-NET ภายในเวลาที่กำหนด

๔. จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ และคณะกรรมการระดับสนามสอบเพื่อให้ทราบขั้นตอนการดำเนินการสอบ

๕. พิจารณาอนุมัติในกรณีมีผู้เข้าสอบกรณีพิเศษที่ไม่มีเลขที่นั่งสอบ โดยตรวจสอบว่านักเรียนเป็นผู้มีสิทธิ์สอบและแจ้งสนามสอบทราบในวันสอบ

๖. แต่งตั้งตัวแทนศูนย์สอบและส่งไปปฏิบัติหน้าที่ประจำสนามสอบ

๗. แต่งตั้งคณะกรรมการระดับศูนย์สอบ และคณะกรรมการระดับสนามสอบ

๘. ควบคุม กำกับให้การดำเนินการจัดสอบของศูนย์สอบและสนามสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๙. แก้ปัญหาในการดำเนินการจัดสอบของศูนย์สอบและสนามสอบ

๑๐. บริหารค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดสอบ จากเงินจัดสรรที่ได้รับจาก สทศ.

๑๑. รายงานสรุปผลการดำเนินการจัดสอบ และสรุปค่าใช้จ่ายในการจัดสอบ ผ่านระบบบริหารการจัดสอบ ภายใน ๖๐ วันหลังเสร็จสิ้นการสอบ และดำเนินการคืนเงินจัดสรรคงเหลือภายใน ๖๐ วันหลังเสร็จสิ้นการสอบ

➤ การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA)

การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกและประเทศร่วมโครงการโดย PISA ประเมินความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะของนักเรียนที่มีอายุ ๑๕ ปีครอบคลุม ใน ๓ ด้าน คือ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และทำการประเมิน ๓ ปีต่อครั้งสำหรับประเทศไทยเข้าร่วม PISA ในลักษณะของประเทศร่วมโครงการตั้งแต่ PISA ๒๐๐๐ เพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายของการสอบ PISA ๒๐๑๘ มีสื่อสำหรับทบทวนความรู้และฝึกทักษะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน สามารถนำไปใช้ในการประเมิน การสะท้อน และมีความรักและความผูกพันกับถ้อยความ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพและการมีส่วนร่วมในสังคม (PISA ๒๐๑๘)

การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิด ใช้และตีความคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมถึงการให้เหตุผลอย่างเป็นคณิตศาสตร์ ใช้แนวคิดและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการอธิบาย และทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ (PISA ๒๐๑๒)

การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้ากับประเด็นทางวิทยาศาสตร์และแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างไตร่ตรอง (PISA ๒๐๑๕)

ภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

๑. กำหนดเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา ในการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับกระบวนการที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียนตามแนว PISA
๒. กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)
๓. จัดหาค้างข้อสอบตามแนวทาง PISA ให้สถานศึกษานำไปใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน และติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีข้อมูลรายงานความก้าวหน้า
๔. จัดโครงการ/กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
๕. นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

สิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ

๑. สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียน ชี้ให้เห็นว่าผลการประเมินนักเรียนนานาชาติเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของประชาชนในชาติกับนานาชาติ
๒. จัดช่วงเวลาอย่างน้อยวันละ ๑ ชั่วโมง ส่งเสริมการอ่านเอาเรื่อง จับใจความสำคัญ ตีความและคิดวิเคราะห์ ให้ครอบคลุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง
๓. จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักข้อทดสอบ และคุ้นเคยกับข้อทดสอบ PISA
๔. จัดให้มีการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ก่อนการสอบจริง (Pre-PISA) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
๕. ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มุ่งส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. จัดทำข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

๑. ชื่องาน (กระบวนการ)

พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย
๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานและดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

๔. คำจำกัดความ

การวัดและประเมินผล (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจัดให้มีขึ้นทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา

การประเมินระดับชั้นเรียน (Classroom Assessment) หมายถึง การวัดผลและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชา/กิจกรรมที่ตนสอนโดยการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อดูว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

การประเมินระดับสถานศึกษา (School Assessment) หมายถึง การตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การอนุมัติผลการเรียน การตัดสินการเลื่อนชั้นเรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการนำความรู้และทักษะที่เรียนไปใช้ในสภาพและสถานการณ์จริงหรือเชื่อมโยงใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด การประเมินตามสภาพจริงมักมีการกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานให้ผู้เรียนปฏิบัติและมีการใช้เครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีเกณฑ์พร้อมคำอธิบาย คุณภาพงานตามเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

งานพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

๑. ศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา รวมทั้งแนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทักษะให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการเทียบโอนผลการเรียน

๓. ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติวิธีการวัดผลและประเมินผล เทคนิควิธีการวัดผลและประเมินรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

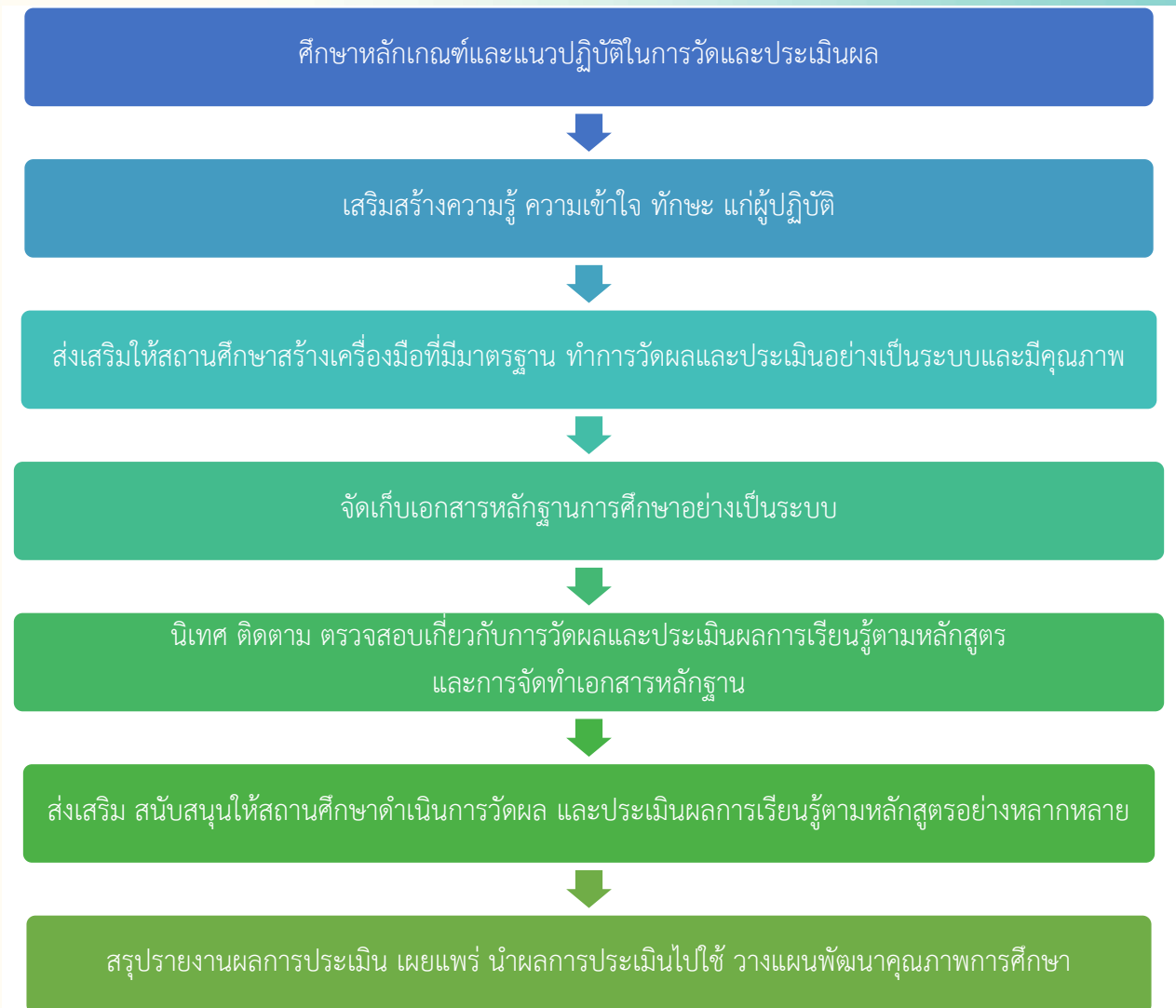
๔. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างเครื่องมือที่มีมาตรฐาน ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๕. นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ แก่บุคลากรทั้งระดับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับการวัดประเมินผลการศึกษา การจัดทำเอกสารหลักฐานระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา ตามหลักสูตรระดับสถานศึกษาและนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ในการพัฒนา

๖. ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดทำเอกสารหลักฐาน

๗. สรุปรายงาน และประเมินผลผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนและสถานศึกษาเพื่อนำผลมาใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพ

Flow chart การปฏิบัติงานกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑. ชื่องาน (กระบวนงาน)

พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานและดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๔. คำจำกัดความ

การวัดและประเมินผล (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Local Assessment) หมายถึง การวัดผลและประเมินผลที่ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่งและใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการรายงานผลแก่สถานศึกษาและชุมชนได้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่เพียงใดและมีข้อบกพร่องใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

งานพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑. ศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดผลและคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๒. ประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๓. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๔. จัดทำเครื่องมือและคลังข้อสอบที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

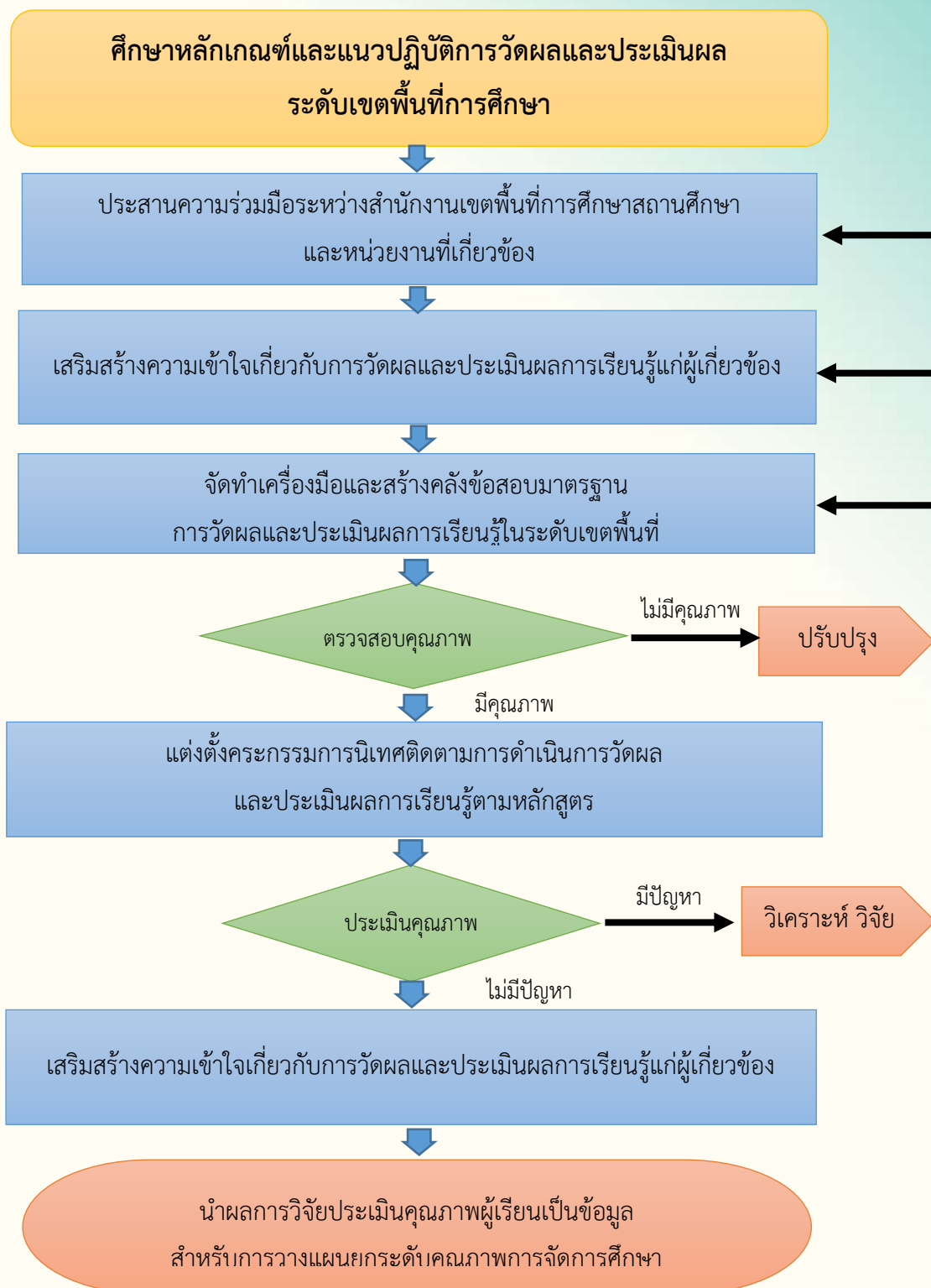
๕. นิเทศ ติดตามการดำเนินการประเมินคุณภาพของผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดในรูปแบบของคณะกรรมการ

๖. ดำเนินการประเมินคุณภาพนักเรียนและนำผลไปวิจัยพัฒนาและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำผลมาใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษา

๗. สรุปรายงาน ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๘. นำผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่ศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

Flow chart การปฏิบัติงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับชาติ

๑. ชื่องาน (กระบวนงาน)

งานวิจัยพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับชาติ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานและดำเนินการวิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินระดับชาติ

๔. คำจำกัดความ

การวัดและประเมินผล (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การประเมินระดับชาติ (National Assessment) หมายถึง การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ที่ดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับ ชั้นสำคัญ (Key Stages) ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับ นโยบายของประเทศการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ หมายถึง การทดสอบคุณภาพของผู้เรียนที่ ดำเนินการจัดโดยหน่วยงานระดับชาติ ได้แก่ การทดสอบความความสามารถของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET)

การทดสอบความความสามารถของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) หมายถึง การประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น หน่วยงานที่ดำเนินการจัดสอบผู้เรียน โดยประเมินความสามารถพื้นฐาน ๒ ด้าน คือ ความสามารถด้าน ภาษาไทย และความสามารถด้านคณิตศาสตร์

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) หมายถึง การประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทั่วประเทศ ซึ่งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่ ดำเนินการจัดสอบโดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช๒๕๕๑ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ใน ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ใน ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการ

เรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ผลการทดสอบระดับประเทศ หมายถึง ผลการทดสอบของผู้เรียนในสถานศึกษาจากสังกัดต่างๆ ทั่วประเทศที่เข้าทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.) สถาบันพลศึกษา (สพล.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) การจัดการเรียนรู้แบบบ้านเรียน (โฮมสคูล) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กรมยุทธศึกษาทหารบก (ยศ.ทบ.)

ผลการทดสอบระดับ สพฐ. หมายถึง ผลการทดสอบของผู้เรียนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขนาดเล็กพิเศษ (มีจำนวน นักเรียน ๑ – ๖๐ คน) สถานศึกษาขนาดเล็ก (มีจำนวน นักเรียน ๖๑ - ๑๒๐ คน) สถานศึกษาขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนอยู่ระหว่าง ๑๒๑ - ๓๐๐ คน) สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนอยู่ระหว่าง ๓๐๑ - ๕๐๐ คน) และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๕๐๑ คนขึ้นไป)

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

งานพัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชาติ

๑. ศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดผลและคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ จัดทำแผนรองรับการประเมินระดับชาติ

๒. ประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ เช่น สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) สำนักทดสอบทางการศึกษา

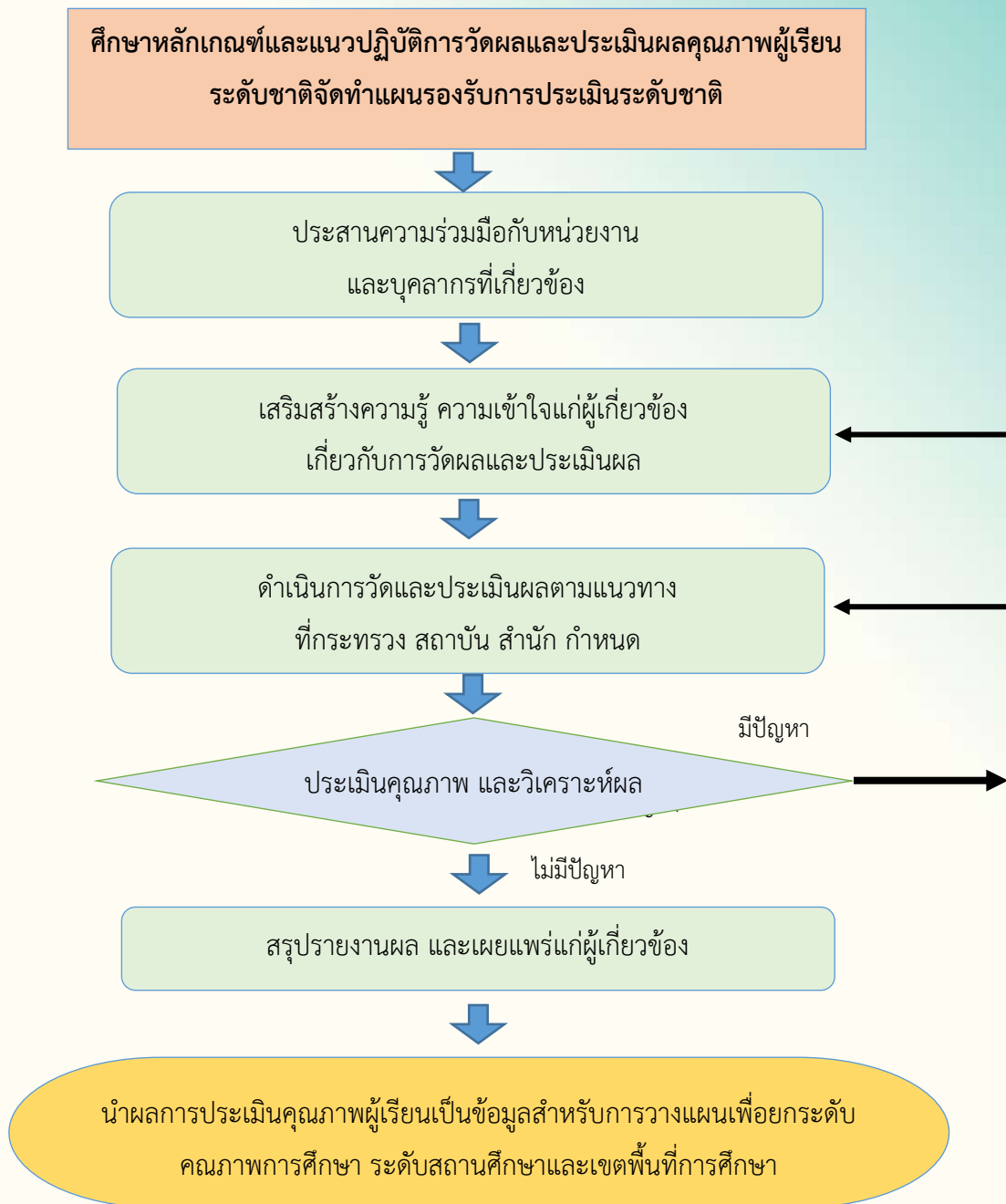
๓. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ

๔. ดำเนินการประเมินคุณภาพของผู้เรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักทดสอบทางการศึกษากำหนด

๕. รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ต่อสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๖. นำผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒

Flow chart การปฏิบัติงานระดับชาติ

แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแนวคิดที่ว่า “การเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเท่าเทียมกัน เพราะการเรียนรู้ นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้และการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้จำกัดเฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น” ประกอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยให้สถานศึกษาพิจารณารูปแบบการจัดการศึกษาที่ขึ้นอยู่กับสภาพ บริบท ความเหมาะสม และความปลอดภัยของพื้นที่แต่ละแห่งจากแนวคิดและแนวปฏิบัติเชิงนโยบายดังกล่าว ข้างต้น จะเห็นได้ว่าเมื่อการเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง ทั้งสถานที่จัดการเรียนรู้ และเวลาที่เรียนรู้ โดยที่การวัดและประเมินผลผู้เรียนก็ควบคู่ไปพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ของครูเช่นเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การวัดและประเมินผลสามารถสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ ๒๕๖๑ และสามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับบริบทแต่ละพื้นที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยให้คำนึงถึงมาตรการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) สำหรับให้สถานศึกษา และครูผู้สอนนำไปใช้วางแผนและเป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การวัดและประเมินผลผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา

เนื่องจากผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา มีธรรมชาติและความซับซ้อนของพฤติกรรมกรเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวัดและประเมินผลผู้เรียน จึงต้องกำหนดรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติ และระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

๑.๑ ระดับปฐมวัย เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบกับการจัดการเรียนให้กับเด็กในระดัการศึกษาขั้นนี้ ยังไม่มุ่งเน้นการอ่านและการเขียนเป็นหลัก สรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

๑) ใช้วิธีการวัดและประเมินรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การสังเกตพฤติกรรม การพูดคุย การซักถาม การตรวจสอบชิ้นงาน เป็นต้น โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดทำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ และแบบประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

๒) มีการประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๓) ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดส่งข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินพัฒนาการหรือพฤติกรรมของผู้เรียนย้อนกลับให้ครูผู้สอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ

๔) สามารถไปตรวจเยี่ยมบ้านของเด็ก เพื่อประเมินและตรวจสอบพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงสภาพและความพร้อมของแต่ละพื้นที่

๕) เน้นการประเมินพัฒนาการของเด็ก เพื่อมุ่งการพัฒนาและเสริมสร้างพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล

๑.๒ ระดับประถมศึกษา เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษานี้ จึงมุ่งเน้นให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการอ่าน การเขียน คิดคำนวณ และการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ สรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

- ๑) ใช้วิธีการและรูปแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและหลากหลายผสมผสานกันไป เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน และการทดสอบ เป็นต้น
- ๒) ครูผู้สอนจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเป็นผู้ส่งข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินย้อนกลับให้ครูผู้สอน
- ๓) ประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน
- ๔) สามารถไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบและประเมินความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงสภาพและความพร้อมของแต่ละพื้นที่
- ๕) มีการจัดทำตารางนัดหมายผู้เรียนเป็นกลุ่มเพื่อประเมินผลการทำกิจกรรมร่วมกัน
- ๖) มีการใช้แบบทดสอบรูปแบบต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผู้เรียนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น

๑.๓ ระดับมัธยมศึกษา เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษานี้ จึงมุ่งเน้นให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการอ่าน การเขียน คิดคำนวณ และการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งผู้เรียนยังมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างดี สรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

- ๑) ใช้การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายผสมผสานกันไป เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน และการทดสอบ เป็นต้น
- ๒) อาจมีทั้งการทดสอบ โดยใช้ข้อสอบและกระดาษคำตอบผ่านระบบการสอบออนไลน์ การทดสอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นต้น
- ๓) มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำหรับการบริหารจัดการทดสอบและประเมินผู้เรียน ดังนั้นในการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนสามารถจัดระบบให้ผู้เรียนสามารถส่งข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินย้อนกลับได้ด้วยตนเองไปให้ครูผู้สอน โดยใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) หรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ
- ๔) ประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน
- ๕) สามารถไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้เรียนเพื่อประเมินและตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงสภาพและความพร้อมของแต่ละพื้นที่
- ๖) จัดทำตารางนัดหมายผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนควบคู่กับการวัดและประเมินผล ทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้านนักเรียน

๒. การวัดและประเมินผลตามพฤติกรรมของมาตรฐานและตัวชี้วัด

เนื่องจากมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะกระบวนการ (Process skill) และด้านคุณลักษณะ (Attribute) ดังนั้น การวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน จึงจำเป็นต้องพิจารณาและกำหนดรูปแบบวิธีการให้เหมาะสมกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัด ดังนี้

๒.๑ ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) การวัดและประเมินผลใช้การทดสอบเป็นหลัก ข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบมีทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและข้อสอบแบบเขียนตอบ ควรใช้วิธีการทดสอบที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั้งรูปแบบออนไลน์และรูปแบบที่ไม่ได้เชื่อมต่อในคอมพิวเตอร์เครือข่าย (ออฟไลน์) โดยให้ผู้เรียนสามารถสอบที่บ้านได้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๒) มีการมอบหมายงาน นัดหมายเป็นกลุ่ม สำหรับการให้ข้อสอบแบบเลือกตอบ ควรจัดทำชุดข้อสอบตามมาตรฐานและตัวชี้วัด และมีการนัดหมายช่วงเวลาในการทดสอบกับผู้เรียนล่วงหน้า

๓) การทดสอบด้วยข้อสอบแบบเขียนตอบ ควรกำหนดให้ผู้เรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ แล้วจัดส่งข้อมูลการทำข้อสอบมาให้ครูผู้สอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ

๔) สามารถวัดพฤติกรรมด้านความรู้ของผู้เรียน ผ่านการทำรายงานที่สะท้อนถึงพฤติกรรมตามตัวชี้วัด แล้วจัดส่งรายงานย้อนกลับมายังครูผู้สอน ผ่านระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ

๒.๒ ด้านทักษะกระบวนการ (Process skill)

๑) การวัดและประเมินผลใช้การประเมินภาคปฏิบัติเป็นหลัก เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่บ้าน ใช้แบบประเมินการปฏิบัติงาน แบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึกผลงาน และแบบบรรยายการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๒) วิธีการจัดส่งงาน สามารถใช้การถ่ายวิดีโอทัศน์ การถ่ายรูปภาพผลงาน การบันทึกเสียง โดยประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินทักษะกระบวนการของผู้เรียน

๓) สามารถไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้เรียน เพื่อประเมินและตรวจสอบความสามารถด้านทักษะและการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยพิจารณาถึงสภาพ ความปลอดภัย และมาตรการของแต่ละพื้นที่

๔) มีการมอบหมายงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ให้ปฏิบัติงานทั้งที่บ้านหรือสถานศึกษา เพื่อจะได้ทำการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้เรียน

๒.๓ ด้านคุณลักษณะ (Attribute)

๑) การวัดและประเมินผล ใช้การสังเกตและตรวจสอบพฤติกรรมเป็นหลัก เครื่องมือวัดและประเมินผู้เรียนมีหลากหลายประเภท เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบตรวจสอบรายการ และแบบประเมินตนเอง เป็นต้น

๒) ควรประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมที่บ้าน การมอบหมายให้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

๓) สามารถไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้เรียนเพื่อประเมินและตรวจสอบคุณลักษณะของผู้เรียนโดยพิจารณาถึงสภาพ ความปลอดภัย และมาตรการของแต่ละพื้นที่

๔) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน นัดหมายร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อสังเกตพฤติกรรมและตรวจสอบคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. การวัดและประเมินผลแต่ละจุดมุ่งหมาย

การวัดและประเมินผลผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ๑) การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Formative Assessment/Assessment For Learning/ Assessment As Learning) และ ๒) การวัดและประเมินผลเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment/Assessment Of Learning) ดังนั้น ครูผู้สอนควรกำหนดรูปแบบและแนวทางการวัดและประเมินผลในแต่ละจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๓.๑ การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา เป็นการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา/ภาคเรียน สรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

๑) ยึดหลักการประเมินและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเรื่องเดียวกัน ไม่แยกส่วน เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา และตรวจสอบพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๒) ออกแบบและวางแผนเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตาม

มาตรฐานและตัวชี้วัด ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การสอบปากเปล่า การสัมภาษณ์หรือการซักถาม การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน การประเมินตนเอง การประเมินตามสภาพจริง เป็นต้น

๓) วัดและประเมินผลผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลาของการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลที่ได้ไปสู่วิเคราะห์และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

๔) มีการประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) กลับไปยังครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

๕) นำและฝึกการใช้คำถามประเภทต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นคิดให้กับผู้เรียน ให้มีการสามารถแสดงความคิดเห็น อภิปราย และวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

๖) ควรจัดทำแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้เรียน มีการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้หรือแหล่งข้อมูลในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน เพื่อมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติงาน มีการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อกำกับการเรียนรู้ของตนเอง

๗) จัดส่งข้อมูลผลการประเมินย้อนกลับไปให้ครูผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

๓.๒ การวัดและประเมินผลเพื่อสรุปผลการเรียนรู้เป็นการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนหลังสิ้นสุดปีการศึกษา/ภาคเรียน สรุปแนวปฏิบัติได้ดังนี้

๑) ควรกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้และสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตลอดปีการศึกษา/ภาคเรียน

๒) ควรใช้วิธีการหรือรูปแบบการทดสอบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับจำนวนและลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน เช่น การใช้โปรแกรมทดสอบสำเร็จรูป ในการทดสอบแบบออนไลน์ที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึงการจัดทำชุดข้อสอบตามมาตรฐานและตัวชี้วัด แล้วนัดหมายช่วงเวลาในการทดสอบกับผู้เรียนล่วงหน้า

๓) อาจนัดหมายผู้เรียนมาสอบเป็นกลุ่มย่อย ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

๔) จัดส่งข้อสอบให้ผู้เรียนทำที่บ้าน แล้วให้นักเรียนจัดส่งข้อสอบกลับคืนครูผู้สอนผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น

๕) อาจนำผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือผลงาน ชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ มาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อตัดสินโดยภาพรวม โดยยึดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้การทดสอบความรู้เพียงวิธีเดียว

๖) ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ข้อสอบมาตรฐานที่มีการให้บริการจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ระบบคลังข้อสอบมาตรฐาน (SIBS) ระบบคลังข้อสอบตามแนวทางการทดสอบ PISA (PISA Online Testing) ที่สำคัญทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาขึ้น ทั้งในการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาและการวัดและประเมินผลเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ได้อีกด้วย

๔. การตัดสินผลการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

การตัดสินผลการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ยึดตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดขึ้น โดยการตัดสินผลการเรียนใช้ผลการประเมินระหว่างปี/ภาคเรียนและผลการประเมินปลายปี/ภาคเรียน ตามสัดส่วนที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารอ้างอิง

- PISA Thailand. (๒๕๕๖). ผลการประเมิน PISA ๒๐๑๒ คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ นักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- PISA Thailand. (๒๕๕๗). ตัวอย่างข้อสอบคณิตศาสตร์ PISA ๒๐๑๒. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- PISA Thailand. (๒๕๖๑). ผลการประเมิน PISA ๒๐๑๕ วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ ความเป็นเลิศและความเท่าเทียมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชัคเชส พับลิเคชั่น จำกัด.
- ศูนย์PISA สพฐ .(๒๕๖๒).คู่มือการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมินของPISA. สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- ศูนย์PISA สพฐ .(๒๕๖๒).คู่มือการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมินของPISA. สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน).(๒๕๖๓).คู่มือการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๓.สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(ม.ป.ป.).คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.(๒๕๖๐).รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ : บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.(๒๕๖๒).PISA มุ่งยกระดับสมรรถนะของผู้เรียนสู่การแข่งขันบนเวทีโลก. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. พ้าเมืองไทย)
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.(๒๕๖๓).คู่มือการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓.สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.(๒๕๖๓).คู่มือการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓.สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙).(๒๕๖๔).สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(๒๕๕๗).แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.กรุงเทพมหานคร.โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

รายชื่อคณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

นายอนุกุล ทองนุ้ย

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต ๒

นายวิวัฒน์ สมานชาติ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต ๒

นายชรินทร์ เจริญชัย

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

คณะกรรมการ

นางสาวปรีญา สุทธิโคตร

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

นายนิวัฒน์ สินไชย

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

นางสาวสุพัตรา ปรีชาเสถียร

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

คู่มือ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา